

VASTUULLISUUS & eläke

SIJOITTAJA ETSII TASAPAINOA

Vastuullisesta sijoittamisesta on tullut valtavirtaa. Suuri syy on se, ettei tuotoista tarvitse enää tinkiä.

LÄHES TAVALLISIA SIJOITUKSIA

Sijoittajat ovat jo pitkään käyttäneet osaa vastuullisen sijoittamisen keinoista, mutta kymmenen vuoden aikana niistä on tullut sijoittamisen valtavirtaa. Riikka Sievänen on nähnyt, miten Suomessakin on herätty.

Klassinen lähestymistapa vastuulliseen sijoittamiseen on niin sanottu poissulkeminen. Sitä oli esimerkiksi kveekarien päätös 1800-luvulla olla sijoittamatta alkoholi- ja aseteollisuuteen. Kyse oli eettisestä sijoittamisesta, jossa taustalla olivat uskonnolliset arvot.

Kveekarit tuskin arvasivat olevansa todellisia edelläkävijöitä vastuullisessa sijoittamisessa. Mutta niin he olivat. Eettinen sijoittaminen on saanut rinnalleen pyrkimyksen suosia yhtiöitä, jotka tekevät hyvää yhteiskunnalle tai maapallolle. Eettisessä sijoittamisessa tuotoista tingittiin, jälkimmäisessä ei enää tarvitse. Vastuullisesta sijoittamisesta on tullut valtavirtaa.

Hyvänä esimerkkinä ovat YK-taustaiset vastuullisen sijoit-

tamisen periaatteet (PRI). Ne lanseerattiin 2006. Reilussa kymmenessä vuodessa allekirjoittajien määrä on noussut yli 1700 sijoittajaan ja allekirjoittajien hallitsema sijoitusvarallisuus on kymmenkertaistunut noin 65 biljoonaan dollariin.

”Suomessakin on tapahtunut kentän yhtenäistyminen. PRI-allekirjoittajissa ovat nyt myös Suomesta mukana merkittävät instituutiosijoittajat ja varainhoitajat – joiden asiakkaita eläkesijoittajatkin ovat”, vastuullisen sijoittamisen asiantuntija, MMT **Riikka Sievänen** KPMG:n Vastuullisen sijoittamisen ja yritys vastuun tiimistä kuvaa muutosta.

Sievänen tekee Helsingin yliopiston taloustieteen laitoksella väitöskirjan jälkeistä tutkimusta. Hän on tutkinut muun muassa eurooppalaisten eläkesijoittajien vastuullista sijoittamista.

”Suomalaisista eläkesijoittajista moni on valinnut poissulkemisen rinnalle kansainvälisiin normeihin perustuvan lähestymistavan vastuullisuuteen”, Sievänen sanoo.

Se tarkoittaa, että sijoittaja valmistelee järjestelmällisen tavan tarkastella vastuullisuutta sijoituksissaan. Esimerkki tästä voi olla päätös olla sijoittamatta yrityksiin, jotka ovat rikkoneet työolainsäädännön normeja. Lisäksi sijoittaja voi liittyä Suomen vastuullisen sijoittamisen foorumiin Finsifiin tai sitoutua PRI-periaatteisiin.

”Suomalaiset eläkesijoittajat ovat huomioineet vastuullisuusasioita aiemminkin, mutta prosesseja ei ole viety niin pitkälle kuin muissa Pohjoismaissa. Selkeää muutosta on kuitenkin tapahtunut myös täällä”, Sievänen sanoo.

Yhä useampi toimija näkee, että vastuullisuuden huomioiminen on hyvää riskienhallintaa – peruste on siis taloudellinen ja riskeillä on hintansa. Mediassakin olleet ympäristövahingot tai vaikkapa autoyhtiön tietoinen valehtelu ovat käynnistäneet tapahtumasarjoja, joissa yrityksen osakekurssi on laskenut ja rahaa on kulunut virheiden ja maineen korjaamiseen. Lisäksi sijoittajan sijoituksen arvo on laskenut.

Vastuullisessa sijoittamisessa on pohjimmiltaan kyse sijoittajan arvoista: mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Jos sijoittaja sijoittaa omia rahojaan, hän voi valita juuri sellaiset sijoitukset kuin haluaa. Sen sijaan eläkesijoittajilla on muitakin erityisehtoja.

”Eläkesijoittaminen on laissa vahvasti säänneltyä. Varat pitää lain mukaan sijoittaa tuottavasti ja turvaavasti. Tämä

sisältää sijoitussalkun laajan hajautuksen ja varainhoidon kulujen huomioimisen.”

Miten sitten asettaa yrityksiä vastuullisuusjärjestykseen? Sieväselä on monesti kysytty esimerkiksi sitä, kumpi on vastuullisempi: auto- vai kaivosyhtiö. Kysymys ei ole Sieväsestä relevantti.

”Mielestäni vastuullisuus tarkoittaa sitä, että yrityksellä tai sijoittajalla on järjestelmällinen tapa katsoa vastuullisuusasioita. Ensin politiikkatason määrittelmä siitä, mitä vastuullinen sijoittaminen organisaatiossa tarkoittaa ja mitä lähestymistapoja käytetään. Toiseksi toteutussuunnitelma, josta käy

ilmi, miten vastuullisuusnäkökulmien riskien lisäksi huomioidaan tulevaisuuden mahdollisuudet ja niiden potentiaalinen vaikutus sijoituskohteen arvonnousuun.”

Esimerkiksi muuttuva sääntely – vaikkapa dieselautojen kielto kaupungeissa – voi olla uhka, mutta myös mahdollisuus: jos valtio tekeekin uusiutuvaa energiaa hyödyttävän lakimuutoksen, tietää se tämän alan yrityksille etua.

Ylipäänsä Sievänen korostaa, että vastuullinen sijoittaminen ei ole jotain ihan muuta kuin ”tavallinen” sijoittaminen.

”Vastuullisuuden kolmesta pilarista esimerkiksi yrityksen hyvää hallintotapaa ja johdon kykyä toteuttaa strategiaa on arvioitu sijoituspäätöksissä tähänkin asti.”

Kaksi muuta pilaria ovat ympäristö ja yhteiskunta. Niissä lähestyminen on muuttunut järjestelmällisemmäksi.

”Mutta pohjimmiltaan kyse on siitä, että vastuullinen sijoittaja pyrkii sijoittamaan tuottaviin kohteisiin, jotka hoitavat asiat hyvin ja joilla ei ole luurankoja kaapissa.” ●

Oikea vastuullisuus vaatii ennen kaikkea järjestelmällistä prosessia.

HYVÄT KYSYMYKSET

Miksi Norja on ollut edelläkävijä vastuullisuusasioissa, ja mitä siellä on tehty toisin kuin muualla?

Rahastoanalyytikko **THOMAS FURU-SETH**, *Morningstar*: Valtion eläkerahaston eettisellä neuvostolla ja sen läpinäkyvyyksivaatimuksilla on ollut suuri merkitys. Hyvin harva haluaa sijoittaa yritykseen, joka on eettisen neuvoston mustalla listalla, koska norjalainen media

nostaisi asian esiin. Sijoittajamaailma on nopea reagoimaan uusiin vaatimuksiin. Uskon, että jatkossa sijoittajat tulevat vaatimaan entistä tarkempaa syynä, kun eettisiä asioita painottava milleniaalisukupolvi haluaa sijoittaa säästöjään ja omaisuuttaan.

Miksi vastuullisen sijoittaminen ei aina ole niin yksinkertaista?

Salkunhoitaja **ANNA HYRSKE**,

Ilmarinen: Ongelmat ovat joskus monimutkaisia ja vaativat pitkäjänteistä työtä ja kulttuurien tuntemusta. Helposti ajatellaan, että on esimerkiksi oikein sanoutua irti kaikista alihankintaketjuista, jotka ovat käyttäneet lapsityövoimaa. Se ei kuitenkaan aina ole lasten kannalta parasta. Viitisen vuotta sitten puutuimme sijoittajaporukalla lapsityövoiman käyttöön Uzbe-

kistanin puuvillapelloilla. Emme osanneet arvioida, että tämänkaltaisen pakkotyö olisi edes vaihtoehto. Lapsityövoima kiellettiin, mutta pian sen jälkeen tuli tieto kuolemantapauksista – paikallisissa sairaaloissa ei ollut tarpeeksi lääkäreitä eikä sairaanhoitajia, kun heidät oli pakotettu töihin puuvillapelloille. Joissain tilanteissa on järkevää edetä pienin askelin, esimerkiksi saada

lapset työn ohella kouluun. Se ei missään nimessä tarkoita, että hyväksyisi lapsityövoiman käytön.

Miten Ruotsin eläkeala on muuttunut vastuullisuuden näkökulmasta?

Pääanalyytikko **OLE SETTERGREN**, *Pensionsmyndigheten, Ruotsi*: Jo useita vuosia etenkin institutiонаaliset sijoittajat ovat edellyttäneet,

että sijoitusten hoitajat ottavat entistäkin vahvemmin huomioon ympäristönäkökohdat. Rahastaeläkkeessä ovat lisääntyneet rahastot, joilla on ympäristö- ja etiikkamerkki, ja näiden pääomakin on kasvanut. Yleiset eläkerahastot, kuten omaisuuden hoitoala muutenkin, pyrkivät kehittämään edelleen periaatteita ja keinoja, joilla määritellään eettisesti kestävät sijoituskohteet.

SIJOITTAJAN VASTUULLISUUS- SUPPILO

Hanna Kaskelan tehtävä on valita osakesalkkuunsa mahdollisimman tuottavia yrityksiä, jotka hyötyvät jollain tavalla ilmastonmuutoksen torjunnasta.

Varman kestävän kehityksen salkunhoitaja **Hanna Kaskelan** työtä leimaa positiivisuus. ”Olen saanut kääntää näkökulmani hyvien puolien etsimiseen maailmasta. Sen sijaan, että etsisin pahoja yhtiöitä ja näkisin vain riskejä, etsin niitä yrityksiä, joissa asiat tehdään hyvin ja pitkäjänteisesti”, hän kuvaa.

Kun sellaisia löytyy, Kaskela saattaa sijoittaa osan nyt käytettävissään olevista noin 400 miljoonasta eurosta. Työnkuva on selkeä: Kaskela analysoi yhtiöitä, tekee sijoituspäätökset ja hoitaa kaupankäynnin.

Varma on asettanut salkulle selvät erityisehdot: Tuotto-odotus on sama kuin muillakin salkuilla. Kaskela saa sijoittaa vain yrityksiin, jotka jollain tavalla hyötyvät ilmastonmuutoksen torjunnasta. Tapoja on kolme.

”Se voi tarkoittaa sitä, että jokin yritys pystyy tuottamaan energiatehokkuutta arvoketjun osaan.”

Eli vaikkapa konepajan sähkönkulutusta hillitsevä tekninen keksintö. Kaskela ei tosin ihan pieniin konepajoihin sijoita: vain pörssilistattuihin yrityksiin kehittyneillä markkinoilla.

Toinen peruste sijoituspäätökselle on, että yrityksellä on strategiassa esimerkiksi selkeät hiilijalanjäljen vähentämistavoitteet, joiden avulla se varautuu tulevaisuuden liiketoimintariskeihin. Sellaisia ovat esimerkiksi lait, joilla säännellään sallittuja päästöjä. Monialajatti Unilever on yksi tällaisista yrityksistä.

Kolmanneksi Kaskela sijoittaa yrityksiin, jotka eivät altistu ilmastonmuutoksen aiheuttamille riskeille. Sellaisia yrityksiä on kuitenkin vähän: energiaa käytetään kaikkialla.

Jäljelle jää paljon vaihtoehtoja. Kaskela piirtää paperille kapenevaa suppiloa. Ensin hän poistaa tuhansista mahdollisista sijoituskohteista ne, jotka Varman säännökset yksiselitteisesti kieltävät. Sellaisia ovat esimerkiksi tupakka- ja ydinaseyhtiöt. Sitten Kaskela perehtyy yrityksen tuottamaan materiaaliin ja vertailee lupaavien yritysten saamia ulkopuolisten luokittajien ESG- eli vastuullisuusarvioita.

Materiaaleista näkee nopeasti, onko vastuullisuus oikeasti osa strategiaa vai toteutuuko se vain raportissa, joka on tehty ulkopuolisen paineen alla. Kaskela myös keskustelee yritysten edustajien kanssa.

”Onko se riskien hallintaa vai kustannusten hillitsemistä pitkällä aikavälillä? Vai onko tämä markkinointikeino? Miten tämä näkyy marginaalissa?”

Tiedon karttuessa sijoitusuniversumi kaventuu.

”Sitten työ onkin tavanomaista osakevalintaa, jota tekee kuka tahansa aktiivisalkunhoitaja.”

Mutta milloin sijoituspäätös on erityisen vastuullinen? Sitä ei ole aina helppo arvioida. Kaskela antaa esimerkin: Varma päätti vuonna 2015, että se ei enää sijoita energiamarkkinoilla sähköntuottajiin, jotka käyttävät yli kolmanneksessa tuotannostaan kivi- tai ruskohiiltä. Se oli toki päästöjen kannalta vastuullinen päätös, mutta sijoituksen takana oli myös taloudellisia perusteita – sääntely ajaa kivihiilivoimaloita ulos markkinoilta.

Vastuullisessa sijoittamisessa on siis kyse sijoittajan perusammattitaidosta. Siitä, kuinka hyvin osaa tulkita yritysanalyysistä ja tapaamisista saamansa informaation – ja varsinkin sen, miten tuo data suhteutuu muun maailman muutokseen.

Se osa työtä on kasvanut, jopa vaikeutunut. Vaikka vastuullisuudesta on mittareita, ne mittaavat vain nykyhetkeä. Esimerkiksi digitaalinen palveluyritys kuulostaa vähän luonnonvaroja kuluttavalta, mutta isot konesalit palvelimien kuluttavat jo nyt pari prosenttia maailman sähköstä. Tai kun tavallinen kansa ihastelee Tesloja, sijoittajan pitää ymmärtää, kuinka paljon Kiina panostaa sähköautoihin – iso maa, isot muutokset.

Dataa riittää. Nyt sijoittajia kiinnostaa esimerkiksi tuotteiden jäljitettävyyttä – moni muistaneen brasilialaisen, pilaantuneen lihan uudelleenkäytön. Riskejä hallitakseen sijoittajat vaativat yrityksiltä jäljitettävyyden hoitamista hyvin.

”Kansainvälinen sijoittajatrendi on selvä: vähemmän mustia listoja ja enemmän yhteistyötä yritysten kanssa.” ●

Sijoittajatrendi on selvä:

vähemmän mustia listoja ja enemmän yhteistyötä.

HYVÄT KYSYMYKSET

Miten vastuullisuus ja tuottava liiketoiminta sopivat yhteen?

Vastuullisuus- ja yhteiskuntasuhdejohtaja **SIMO HONKANEN**, Neste:
On vaikeaa kuvitella kestävää liiketoimintaa, joka ei olisi myös vastuullista. Monilla sijoittajilla on sijoituskohteiden luokitteluperusteena vastuullisuus. Yrityksiä pisteytetään myös vastuullisuuskriteerein, ja

pisteytykset voivat vaikuttaa sijoituspäätöksissä hyvinkin paljon. Vaatimukset yritysten läpinäkyvyydelle kasvavat koko ajan, ja se on hyvä asia. Nyt nouseva trendi on kiertotalouden ja luonnon rasituksen pienentämiseen vaikuttavat asiat. Ne vaikuttavat vahvasti yritysten toimintaan. Kansainvälisille energia-alan yrityksille erityisen keskeisiä ovat tietysti ilmastokysymykset.

Miten paljon sijoittajilla on vaikutusvaltaa siihen, miten vastuullisesti yritykset toimivat?

Erikoistutkija **MIKA KUISMA**, Aalto-yliopisto:
Riippuu sijoittajasta. Institutionaaliset sijoittajat pyrkivät nykyisin yhä enemmän aktiiviseen vuoropuheluun yritysten kanssa. Vaikuttaminen on mahdollista yhtiökokouksissa

ja keskustelemalla yrityksen johdon kanssa. Tämä on selvästi kasvava trendi. Kun 20 vuotta sitten puhuttiin eettisestä sijoittamisesta, taustalla oli hieman kirkollinen ajatus siitä, että ei tupakkaa, ei viinaa, ei aseita. Tällainen ulossulkeminen ei ole nykyaikaista ajattelua, eikä jonkin yrityksen hylkääminen johda lyhyellä – saati sitten pitkällä – aikavälillä parhaaseen lopputulokseen.

Minkä vastuullisuuden liittyvän epäkohdan haluaisit kipeimmin korjata?

Toiminnanjohtaja **SONJA VARTIALA**, Finnwatch:
Verovälttelyn. Usein sijoitusinstrumentit ovat sellaisia, että niihin on sisäänrakennettuna tavoitteena minimoida verotusta sijoituksen kohdemaassa. Olemme Finnwatchissa tutkineet useita tapauksia, jois-

sa verotuloja ei ole jäänyt kohdemaahan juuri lainkaan. Verojen välttely on myös eläkelaitosten näkökulmasta eettis-moraalisesti ongelmallista. Eläkelaitosten on tarkoitus olla yleishyödyllisiä, mutta samalla ne osallistuvat ilmiöön, joka vähentää verotuloja. Yhtiöt, joiden tavoitteena on parantaa ihmisten eläketurvaa, osallistuvat hyvinvointivaltion rapauttamiseen.

MAAILMANLOPPU ON PERUUTETTU!

Vastuullinen sijoittaminen synnytti yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioivan mittariston. Se on jo nyt muuttanut koko sijoittamisen kenttää, eikä muutos lopu tähän. Voittajana on myös maapallo.

Yhdestä näkökulmasta katsottuna markkinat ovat mitä loistavin ennustuskone. Ne nimittäin tietävät, mitä lakeja kohta syntyy. Kun yritykset eri syistä alkoivat tuottaa raportteja vastuullisuudestaan, vastan jälkeen syntyi raportointia ohjaavaa lainsäädäntöä.

Muutos kulkeekin niin, että ensin syntyy teknologia, jonka perässä tulevat sijoittajat – ja lopulta lainsäätäjät.

Tulevaisuudessa sijoittajat ovat luultavasti yhä aktiivisempia ajureita muutokselle. Vastuullisuutta lähestytään siis positiivisen kautta: sijoittavat auttavat yrityksiä linjaamaan

strategiaansa heidän näkemänsä tulevaisuuskuvan kanssa. Se voi olla esimerkiksi vaatimuksia nopeammista suunnitelmista tuottaa sähköautoja markkinoille.

Tämän logiikan vuoksi maailman tulevaisuudessa näkyy myös valoa. Vastuullinen sijoittaminen on kasvuala, koska siellä on odotettavissa kasvua, siis tuottoa.

”Se on esimerkiksi energiasektorilla ihan no-brainer. Kun katsoo aurinkovoiman kustannuskehitystä ja lisäysmääriä ja samalla seuraa hiilen alamäkeä, niin siinäähän se”, sanoo **Janne Peljo**, joka toimii Sitrassa johtavana

asiantuntijana Resurssiviisas ja hiilineutraali yhteiskunta-
teema-alueella.

Jo nyt on syntynyt teemarahastoja, jotka pyrkivät yli-
tuottoon vastuullisen sijoittamisen avulla – siis tuottamaan
enemmän kuin markkinoiden keskimääräinen tuotto on.

Jos vastuullisuuskeskustelus-
sa puhuttiin pari vuotta sitten
toimitusketjujen työskentely-
olosuhteista, nyt ja tulevaisuu-
dessa asialistalla ovat muun
muassa vesi ja ruoka. Ilmas-
tonmuutos tekee vedestä yhä
kriittisemmän resurssin paitsi
yhteiskunnille niin erityisesti
yritysten tuotantoprosesseille.

”Vesiriskit ovat jo realisoituneet. Intiassa Coca-Cola teki miljardien alaskirjauksen ja sulki tehtaan, kun paikalliset pohjavesivarannot alkoivat ehtyä eikä ihmisille riittänyt juomavettä.”

Tulevaisuuteen vaikuttaa myös yhteiskunnallisen vaikutusten mittaamisen kehittyminen. Vastuullisuuden kenttään on tullut nopeasti lisää struktuuria. Syntyneet yhteismitalliset raportointikäytännöt ovat antaneet sijoittajille mahdollisuuden kerätä yhä enemmän ja tarkempaa dataa ja tehdä tiedon perusteella parempia sijoituspäätöksiä. Syntyy itse itseään ruokkiva spiraali: sijoittajilta vaaditaan ja sijoittajat vaativat läpinäkyvyyttä.

”Nyt ollaan menty yhden leimahduspisteen yli: moni instituutiosijoittaja ei enää sijoita yritykseen, joka ei tuota vastuullisuusraporttia”, Sitran Janne Peljo tiivistää.

Peljo uskoo, että seuraava askel on sijoitusprosessien tuleminen lähemmäksi yhteiskuntaa. Näemme yhä enemmän

esimerkiksi vaikuttavuusinvestointeja. Se on yksi vastuullisen sijoittamisen alalaji. Vaikuttavuusinvestointi tarkoittaa sijoittamista yhteiskunnalliseen muutokseen – mutta silti tuottoa odottaen.

Suomessa vaikuttavuusinvestointia on käynnistetty

tulosperusteisella rahoitus-
sopimuksella eli Social Impact
Bond -mallilla. Siinä sijoittajat
rahoittavat vaikkapa kunnan
palvelun ostamisen tuottajalta,
joka saa korvauksen määritelt-
tyjen vaikutusten perusteella.
Parhaassa tapauksessa sijoittaja
saa tuottoa ja asiakkaat saavat
todistetusti vaikuttavaa ja hyvää
apua.

Mutta miten mitata vaikkapa lastensuojelun palveluntuot-
tajan tuloksia? Millaisia tuotto-odotuksia voidaan ajatella?

Tällaisia kysymyksiä on ratkottu niin maailmalla kuin
parin vuoden aikana syntyneissä suomalaisissa kokeiluissa.

Joka tapauksessa yhteiskunnallisten vaikutusten mit-
taaminen on jo nyt tihkunut koko sijoittamisen kenttään.
Ennen ääripäät olivat ”perinteinen” rationaalinen sijoitta-
minen ilman vastuullisuuspohdintaa ja toisessa ääripäässä
puhdas hyväntekeväisyys. Molemmat ovat katoamassa. Vas-
tuullisuus on tuottosyistä osana lähes kaikkea sijoittamista.
Hyväntekeväisyysmesenaatti puolestaan ei välttämättä ole
kiinnostunut tuotosta, mutta nykyään hänkin haluaa tietää,
mitä tuloksia hänen rahoillaan saadaan aikaan.

Jopa perinteiset akateemisen tutkimuksen portfolio-
teoriakaaviot ovat saamassa riskin ja tuotto-odotuksen
seuraksi uuden ulottuvuuden, kolmannen akselin: yhteis-
kunnallisen vaikutuksen. ◆

Vastuullisuus on tuottosyistä osana lähes kaikkea sijoittamista.

HYVÄT KYSYMYKSET

Miten keskeistä vastuullisuus on yrityksille?

Toiminnanjohtaja
MIKKO ROUTTI,
yritysvastuuverkosto
FIBS: Suurimmalle
osalle yrityksistä
vastuullisuus
on hygienaa,
joka pitää vain
hoitaa. Sillä ei
välttämättä pys-
tytä kasvattamaan
hirveästi liikevaihtoa,
mutta sillä pidetään
asiakkaat, työntekijät,
omistajat ja sijoittajat
tyytyväisinä, mikä sekin
on tärkeää. Mutta on

myös paljon yrityksiä,
joille vastuullisuus
on strategista. Ajatellaan
vaikka firmoja, jotka
toimivat metsätaloudessa
tai kemikaaleja.

Omistajien ja sijoittajien
paine on aiheuttanut
suuren muutoksen.

Ympäristöasioiden lisäksi
kiinnitetään huomiota
sosiaaliin seikkoihin,
kuten ihmisoikeuksiin.
Tulevaisuudessa yksi
iso vastuullisuus-
teema on varmasti
tietoturva.

Parantaako vastuullinen sijoittaminen maailmaa?

Apulaisprofessori
VILLE-PEKKA SORSA,
Hanken:

Kyllä sillä on vaikutusta.
Monesta suunnasta
tuleva paine on aiheuttanut
hyvän kierteen erityisesti
yritysten läpinäkyvyyden
osalta. Sen sijaan huonommin
tiedetään, miten yritysten
tekemät valinnat konkret-

tisesti muuttavat maailmaa. Uskon,
että seuraava iso askel
vastuullisessa sijoittamisessa
on ajaa sisään impact
investment eli vaikuttavuus-
sijoittamisen filosofia.

Vaikutusten mittaamiseen
tarvittaisiin EU-tason
toimijaa, koska yksittäisten
yritysten on hankala niitä
selvittää eikä sijoittajilla
kaan ole siihen resursseja,
mikä on ymmärrettävää,
kun sijoituskohteita on
miljoonia.

Mitä vastuullisessa sijoittamisessa tapahtuu seuraavaksi?

Toiminnanjohtaja
TUULI KASKINEN,
Demos Helsinki:

Uskon, että sijoitusten,
lainojen ja tukien rajat
tulevat murtumaan.
Näiden väleihin tulee
aivan uudenlaisia
sijoitustuotteita, joista
sijoittaja voi valita
tuottoa, riskiä ja
vaikuttavuutta. Nyt
esimerkiksi

suomalaisessa kehitysyhteistyös-
sä vauhditetaan startupeja
kehitysmaiden suurissa
kaupungeissa. Jossain
vaiheessa tämä tuki
muuttuu sijoitukseksi ja
startupit alkavat
tuottaa jotain. Näihin
siirtymiseen tarvitaan
uusia monipuolisia
rahoitusmalleja. Yksi
tapa on esimerkiksi
sellainen, että jos
firmat menestyvät,
tukea maksetaan
myöhemmin takaisin.

VASTUUSSA SINUN, MINUN JA MEIDÄN TULEVAISUUDESTA

Vastuullisuus ohjaa erilaisten organisaatioiden toimintaa yhä tiiviimmin ja monisäikeisemmin. Vastuullisuudella on monia ulottuvuuksia myös silloin, kun sen läpi tarkastellaan työeläkevakuuttamista ja työeläkevarojen sijoittamista.

Itse ajattelen, että työeläkevakuuttajien sijoitustoiminnan vastuullisuutta on hyvä arvioida ensisijaisesti niiden oman perustehtävän eli eläketurvan ja sen kustannuksista huolehtimisen näkökulmasta. Näen asian näin erityisesti siksi, että eläkevaroista ja niiden tuotosta rahoitetaan tänä vuonna (2017) noin 17 prosenttia kaikista työeläkkeistä. Ja näin ei siis tapahdu vain kertaalleen ja sattumalta, vaan päinvastoin säännönmukaisesti ja ennalta suunnitellusti vuoden jokaisena eläkkeenmaksupäivänä.

Meno jatkuu myöhemminkin samanlaisena, sillä yhä useampi eläke-euro maksetaan rahastoista vastedeskin. Tulevina vuosina lähes 25 prosenttia kaikista työeläkkeistä rahoitetaan niissä olevilla varoilla.

Eläkevarat ja niille saatava tuotto näkyvät siis joka kuukausi nykyisten eläkeläisten tileillä. Ne tuntuvat myös työntekijöiden ja työnantajien kukkaroissa, sillä jos sijoitukset ja niiden tuotot puuttuisivat kuvasta, palkoista perittäviä eläkemaksuja pitäisi korottaa jo tänä vuonna noin 2,5 prosenttiyksikköä. Toinen vaihtoehto olisi leikata jo maksussa olevia eläkkeitä.

Molemmat ääripäät tarkoittaisivat työeläkevakuuttajien merkittävää epäonnistumista oman perustehtävänsä hoidossa. Näin olisi siitä huolimatta, että lopullinen päätösvalta niin maksujen tasosta kuin eläkkeiden kertymisen periaatteista ja koskemattomuudesta on muilla kuin eläkevakuuttajilla itsellään.

Vastuu eläketurvasta ja sen rahoituksen takana oleva osittaisen rahastoinnin logiikka ovat syy myös sille, että eläkevarat pitää sijoittaa tuottavasti ja turvaavasti. Eläkesijoittamisen ansiosta työeläkemaksu on matalampi ja huomattavasti vakaampi kuin mallissa, jossa kulloisetkin eläkkeet rahoitettaisiin yksinomaan samana vuonna kerättävillä eläkemaksuilla.

Työeläkevakuuttajien perustehtävä, siihen sidottu sosiaalinen vastuu ja pitkän aikavälin näkökulma ilmenevät eläkevarojen sijoittamisessa joka päivä. Tämä vastuullisuus ei rajoitu vain tähän hetkeen ja tämän päivän eläkeläisiin ja työntekijöihin. Se ulottuu myös tuleviin työikäisiin sukupolviin – ja sitä kautta

myös niihin, osin vielä syntymättömiinkin ihmisiin, jotka rahoittavat aikanaan esimerkiksi nykyisten kolme-nelikymppisten eläkkeitä 2050- ja 2060-luvulla.

Kaikilla työeläkevakuuttajilla on omat menetelmät ja periaatteensa sijoituskohteidensa vastuullisuuden tarkastelussa ja arvioinnissa. Työeläkevakuuttajien perustehtävästä lähtevä vastuullisuusnäkökulma on mielestäni tärkeä pitää kirkkaana mielessä niiden ohella silloin, kun keskustelemme alamme vastuullisuudesta. Sen olemassaolo ei kuitenkaan sivuuta eikä kumoa muita vastuullisuuteen liittyviä näkökulmia – eikä varsinkaan alamme vastuullisuutta kohtaan aika ajoin esitettyä kritiikkiä.

Kriittisiäkin näkökulmia pitää yhteiskunnallisessa keskustelussa kuulla ja kuunnella. Avoimen ja rakentavan dialogin käyminen ei ole aina helppoa. Siihen on kuitenkin hyvä pyrkiä myös silloin, kun asiat ja teemat ovat itselle vaikeampia. Erilaisista näkökulmista pitää ammentaa oppimisen ja toisenlaisten lähtökohtien ymmärtämisen ja kunnioittamisen mahdollisuuksia. Parhaimmillaan kriittinen keskustelu avartaa ajattelua ja sparraa meitä kaikkia oman toimintamme parantamiseen. ●

SUVI-ANNE SIIMES

Telan toimitusjohtaja

Salomonkatu 17 B
00100 HELSINKI

sähköposti tela@tela.fi

Työeläkevakuuttajat TELA ry on kaikkien Suomessa toimivien työeläkevakuuttajien edunvalvontajärjestö. Telan jäseninä ovat kaikki lakisääteistä työeläketurvaa hoitavat työeläkevakuuttajat.

Tekstit Ilkka Karisto ja Riku Siivonen Kuvitukset Jussi Jääskeläinen